

РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Кобушко І.М., Малахова Л.С.

Інвестиційне середовище України на сьогодні є не достатньо привабливим як для вітчизняних, так і міжнародних інвесторів. Однією з причин такого стану речей можна назвати збереження регіональних диспропорцій в економічному розвитку.

Порівняльний аналіз соціально-економічного розвитку окремих регіонів України виявляє наявність як системних проблем існуючої системи регіонального розвитку, так і ряд специфічних для кожного регіону перешкод, що ускладнюють впровадження результативних заходів державної політики, спрямованих на соціальне та економічне оздоровлення.

На сьогодні лише декілька областей України становлять для інвесторів принциповий інтерес, концентруючи при цьому понад 50% усіх інвестиційних ресурсів.

Аналіз регіональної неоднорідності інвестиційного простору країни (за допомогою індексу концентрації Герфіндаля – Гіршмана) свідчить, що загалом інвестиційні надходження в регіони України характеризуються значним відхиленням від рівномірного розподілу.

Ще виразніше зростаючі регіональні диспропорції відбиває розподіл прямих іноземних інвестицій (ПІІ) за регіонами країни. Концентрація ПІІ в столиці та індустриальних регіонах свідчать про те, що інвестори надають великого значення інфраструктурному та економічному розвитку регіону. Така концентрація інвестицій лише в деяких областях та місті Києві не лише консервує, але й посилює соціально-економічні диспропорції між регіонами. Позитивний приклад з вирішення цієї проблеми має Китай, який не допускає надмірної концентрації капіталів у столиці. У цьому контексті Україні необхідно наполегливіше розкривати інвестиційну привабливість СЕЗ та ТПР. Так станом на 1 травня 2003 року у СЕЗ та ТПР, які займають по-над 10% території України, вкладено менше 7% всіх іноземних інвестицій. Це пояснюється зокрема розміщенням територій пріоритетного розвитку в депресивних територіях в розрахунок на те, що інвестор власними силами розвиватиме інфраструктуру. Але ж як свідчить досвід постсоціалістичних країн, іноземні інвестиції найактивніше надходять не туди, де бракує капіталу, а туди, де вже

інтенсивно здійснюються капіталовкладення, тобто відбувається їхнє притягнення до внутрішніх капіталів. Тому з метою подолання (або хоча б зниження) гостроти проблеми першочерговим завданням є:

- ✓ впровадження дієвих механізмів співпраці центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування для узгодження інтересів загальнодержавного і регіонального розвитку;
- ✓ наділення місцевих органів влади відповідними повноваженнями щодо прийняття інвестиційних рішень на рівні області;
- ✓ розробка спільних стратегічних програм розвитку споріднених областей, які мають спільні проблеми;
- ✓ проведення комплексних регіональних маркетингових досліджень, стану ринків товарів і послуг, вироблених у регіоні, для знаходження його конкурентних переваг.

У країнах із перехідною економікою ІІІ відіграють важливу роль в економічних процесах, що відбуваються в цих країнах. Водночас під урядовим контролем потрібно постійно тримати всі чинники, які можуть стримувати залучення і використання прямих іноземних інвестицій. Крім того, необхідно стежити за тим, щоб податкова система не стримувала інвестиції.

1. Потрібно створити стійку законодавчу структуру оподаткування відповідно до міжнародних норм.

2. Податкові канікули в перехідній економіці можуть відігравати істотну допоміжну роль на даному етапі створення бази ринкової діяльності в країні.

3. Розмір передбачених податкових пільг за інвестований капітал і кредити необхідно обмежувати.

4. Інвестиції, що дають право на стимулювання, мають бути чітко визначені, а правила - максимально прості.

5. Стимули необхідно вводити на обмежений період.

6. Податкові канікули слід застосовувати тільки на цілі, що відповідають їх призначенню. Інакше вони можуть призвести до зловживань.

7. Країни з перехідною економікою будуть імпортувати капітал. Тому податкова політика повинна забезпечити країнам-джерелам справедливу частку прибутку підприємств, що функціонують на їх території.

8. Податкова конкуренція - важливий чинник податкового стимулювання.